

FÖRDJUPNING

Effekter av kraftigare åtstramningar i USA, Japan och Storbritannien

Svaga offentliga finanser är inte unikt för euroområdet. Enligt OECD:s prognoser uppgår det offentligfinansiella sparandeunderskottet i OECD-området 2010 till knappt 8 procent som andel av BNP och för hela OECD-området beräknas bruttoskulden som andel av BNP stiga med nära 27 procentenheter mellan 2007 och 2011. Även om enskilda länder i euroområdet uppvisar mycket svaga statsfinansier, har många större ekonomier som USA, Storbritannien och Japan en statsfinansiell situation som är svag vid en jämförelse med euroområdet som helhet. Att döma av utvecklingen i statsobligationsräntorna har marknaden ännu inte visat någon oro för inställda betalningar i dessa länder. Detta kan bland annat förklaras av bättre tillväxtutsikter, men också av att de mest utsatta länderna i euroområdet har statsfinansier som är i avsevärt sämre skick än vad euroområdet har som helhet.

Det är möjligt att beslutsfattare i USA, Japan och Storbritannien väljer att strama åt finanspolitiken mer än vad som hittills har tillkännagivits, exempelvis i syfte att förekomma negativa marknadsreaktioner. För att kvantifiera effekterna av ett sådant scenario har Konjunkturinstitutet använt världsmodellen NiGEM². Modellens huvudscenario avspeglar en konsolidering i euroområdet med utgångspunkt i de rekommendationer som Europeiska kommissionen har utfärdat för enskilda euroländer i så kallade Excess Deficit Procedures (EDP). I dessa är tidpunkten för när sparandeunderskottet i länder ska understiga 3 procent fastställt till 2013 för de flesta länderna. I USA, Japan och Storbritannien genomförs tillkännagivna åtstramningar de närmaste åren och på längre sikt anpassas finanspolitiken för att garantera en hållbar statsfinansiell utveckling. Konjunkturinstitutets prognoser förutsätter en finanspolitisk utveckling i linje med detta scenario.

Modellens huvudscenario jämförs med ett alternativt scenario där den finanspolitiska åtstramningen i USA gör att det offentligfinansiella sparandeunderskottet minskar med nära 3 procent av BNP mer mellan 2010 och 2013 än i huvudscenariot. Liknande antaganden görs för utvecklingen i Japan och Storbritannien. I modellsimuleringen antas att denna ytterligare konsolidering sker via dels större sänkningar av offentliga utgifter som andel av BNP, dels via inkomstskattehöjningar. Den ytterligare konsolideringen i alternativscenariot påbörjas andra halvåret 2011, men tillkännages ett år tidigare.

---

² NiGEM står för National Institute Global Econometric Model. Modellen utarbetas av National Institute of Social and Economic Research (NIESR) i London.

När länderna tillkännager sina utökade konsolideringsplaner sjunker långräntorna något. Detta stärker initialt efterfrågan något, men när konsolideringen påbörjas under andra halvåret 2011 dämpas den inhemska efterfrågan och BNP-tillväxten (se tabell 5).

Tabell 5 BNP

Årlig procentuell förändring, avvikelse från huvudscenari

	2010	2011	2012	2013
Japan	0,1	-0,9	-1,3	-0,4
Storbritannien	0,1	-0,2	-0,7	-0,2
USA	0,1	-0,1	-0,8	-0,3
OECD-området	0,1	-0,1	-0,6	-0,2

Källor: NIESR och Konjunkturinstitutet.

Sammantaget innebär det alternativa scenariot en viss dämpning av återhämtningen i världsekonomin. I OECD-området växer BNP i genomsnitt 0,2 procentenheter långsammare under perioden 2010–2013 jämfört med huvudscenariot. Den stramare finanspolitiken i alternativscenariot bryter därmed inte den globala återhämtningen. Den lägre tillväxten innebär att inflationen faller tillbaka, vilket gör att styrräntan kan hållas lägre under konsolideringsperioden än i huvudscenariot (se diagram 27).

Den finanspolitiska konsolideringen i alternativscenariot förbättrar på sikt de offentliga finanserna i de åtstramande länderna och minskar behovet av framtida åtstramningar jämfört med huvudscenariot. Tillsammans med den lägre räntenivån gynnar detta tillväxten på lite längre sikt. I förhållande till huvudscenariot är den genomsnittliga årliga tillväxten 0,5 procentenheter högre 2014–2017. De lägre räntorna i alternativscenariot bidrar till en relativt större kapitalackumulering och därmed en långvarigt något högre BNP-nivå jämfört med huvudscenariot (se diagram 28). En stramare finanspolitik de närmaste åren minskar också risken för att Japan, Storbritannien och USA tvingas föra en stram finanspolitik i nästa konjunkturedgång.

Diagram 27 Vägd styrränta i OECD-området

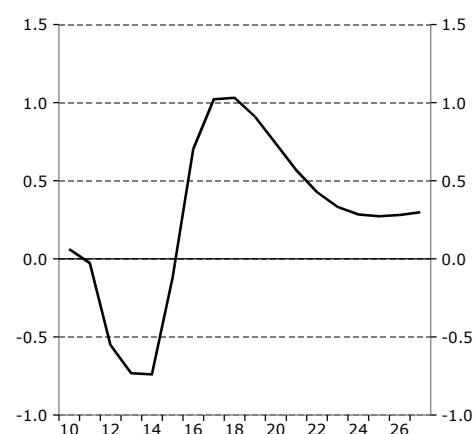
Procentenheter, avvikelse från huvudscenari

Källor: NIESR och Konjunkturinstitutet.

Diagram 28 BNP i OECD-området

Procentuell avvikelse från huvudscenari

Källor: NIESR och Konjunkturinstitutet.